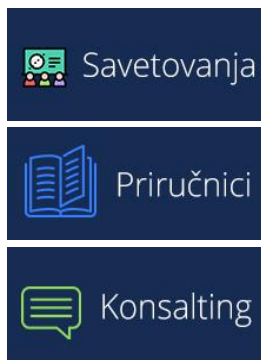

Preuzeto iz elektronske pravne baze **Paragraf Lex**

Sve informacije o propisu nađite [OVDE](#).

ETIČKI KODEKS JAVNIH TUŽILACA

("Sl. glasnik RS", br. 33/2024)

I UVOD

Etički kodeks javnih tužilaca (u daljem tekstu: Etički kodeks) bliže uređuje etička načela: zakonitosti, samostalnosti, nepristrasnosti, srazmernosti, odgovornosti, posvećenosti i dostojanstvenosti.

Svrha Etičkog kodeksa je da se poštovanjem standarda profesionalne etike javnih tužilaca, kako u vršenju funkcije tako i izvan nje, doprinese jačanju vladavine prava i poverenja javnosti u rad javnog tužilaštva.

Pod pojmom javni tužilac podrazumevaju se svi nosioci javnotužilačke funkcije, kako javni tužioci tako i glavni javni tužioci i Vrhovni javni tužilac.

Javni tužilac postupa u skladu sa Etičkim kodeksom, u cilju unapređenja dostojanstva javnotužilačke funkcije, javnih tužilaca i javnog tužilaštva.

Visoki savet tužilaštva (u daljem tekstu: Savet) posebno smatra da nosioci javnotužilačke funkcije, pored pridržavanja načela Etičkog kodeksa, prilikom ostvarivanja svoje uloge treba da imaju u vidu i Smernice Ujedinjenih nacija o ulozi tužilaca usvojene na Osmom kongresu o prevenciji zločina i tretmanu prestupnika od 1990. godine u Havani, Kuba, Preporuku Saveta Evrope (REC (2000)19) o ulozi javnog tužilaštva u krivično pravnom sistemu, mišljenje Konsultativnog veća evropskih tužilaca broj 13(2018) o nezavisnosti, odgovornosti i etici tužilaca, Deklaraciju iz Bordoa od 2009. godine, Povelju iz Rima od 2014. godine, Evropsko uputstvo o etici i ponašanju za javne tužioce Konferencije Generalnih državnih tužilaca Evrope od 31. maja 2005. godine, Standarde profesionalne odgovornosti i deklaraciju osnovnih dužnosti i prava tužilaca Međunarodnog udruženja tužilaca.

II ETIČKA NAČELA

1. Zakonitost

Javni tužilac dužan je da vrši svoju funkciju na osnovu Ustava, potvrđenih međunarodnih ugovora, zakona, opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava i drugih opštih akata, donetih u skladu sa zakonom.

Javni tužilac dužan je da u svakoj prilici poštuje i štiti Ustavom i zakonom garantovana ljudska prava i slobode, da poštuje pravo na pravično suđenje, pretpostavku nevinosti, kao i lični integritet i dostojanstvo učesnika u postupku.

Javni tužilac ne sme da vrši neprimeren uticaj na druge javne tužioce i zaposlene u javnom tužilaštvu.

2. Samostalnost

Javni tužilac samostalan je u vršenju funkcije i dužan je da očuva poverenje u svoju samostalnost u radu, u skladu sa Ustavom i zakonom.

Niko izvan javnog tužilaštva ne može uticati na javno tužilaštvo i javnog tužioca u postupanju i odlučivanju u pojedinom predmetu.

Javni tužilac dužan je da odbije radnju koja predstavlja neprimeren uticaj na njegovu samostalnost u radu, kao i da prijavi takav uticaj Savetu.

Javni tužilac uživa slobodu izražavanja i strukovnog udruživanja na način koji je u skladu sa njegovom funkcijom i ne utiče ili stvara utisak da utiče na njegovu samostalnost i nepristrasnost, u skladu sa Ustavom i zakonom.

3. Nepristrasnost

Javni tužilac dužan je da postupa i odlučuje nepristrasno, kao i da u svom radu čuva poverenje u nepristrasnost.

Javni tužilac dužan je da postupa nepristrasno na osnovu slobodne ocene dokaza i pravilne primene prava, uz poštovanje pretpostavke nevinosti i prava na pravično suđenje, kao i da donosi odluke poštujući prava svih učesnika u postupku, bez bilo kakvih naklonosti, predrasuda i diskriminacije.

Javni tužilac dužan je da traži izuzeće, kada sazna za postojanje nekog od zakonom predviđenih osnova za njegovo izuzeće.

Javni tužilac dužan je da obavesti glavnog javnog tužioca ako smatra da postoje okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristrasnost.

Javni tužilac dužan je da se uzdrži od javnog izražavanja političkih stavova i učestvovanja u javnim raspravama političkog karaktera, osim kada se radi o pitanjima koja se tiču javnog tužilaštva, ustavnosti i zakonitosti, ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Javni tužilac dužan je da se uzdrži od učestvovanja u političkim aktivnostima koje nisu spojive sa načelom nepristrasnosti, u skladu sa Ustavom i zakonom.

4. Srazmernost

Javni tužilac dužan je da u svakoj prilici postupa u javnom interesu, imajući u vidu opravdane interese pojedinca.

Sva ograničenja privatnosti i pojedinačnih sloboda moraju biti neophodna, adekvatna i proporcionalna svrsi.

5. Odgovornost

Javni tužilac dužan je da samostalno, stručno, savesno, nepristrasno, pravično i bez nepotrebnog odlaganja vrši javnotužilačku funkciju u skladu sa zakonom, poštujući pretpostavku nevinosti i prava učesnika u postupku, vodeći računa o zaštiti ljudskih prava, a posebno o pravima žrtve i oštećenog i sprečavanju diskriminacije po bilo kom osnovu.

Javni tužilac dužan je da pre donošenja odluke preduzme sve potrebne radnje, u postupku, u cilju prikupljanja dokaza, potpunog i tačnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pravilne primene zakona i drugih propisa.

Javni tužilac dužan je da procesne radnje preduzima efikasno i ažurno, naročito poštujući propisane rokove.

Javni tužilac dužan je da poštuje profesionalnu poverljivost i čuva tajne podatke koje je saznao u vršenju funkcije.

Javni tužilac ne sme u privatne svrhe iskorišćavati informacije do kojih je došao u vršenju funkcije.

Javni tužilac dužan je da se uzdrži od svakog ponašanja koje bi u javnosti opravdano moglo da stvori utisak o korišćenju javnih ovlašćenja u privatne svrhe.

Javni tužilac dužan je da poštuje mišljenja i opravdane interese učesnika u postupku i da ih blagovremeno i potpuno informiše o njihovim pravima i obavezama.

6. Posvećenost

Javni tužilac dužan je da stalno usavršava svoja teorijska i praktična znanja i veštine, neophodne za vršenje javnotužilačke funkcije, prati izmene nacionalnog zakonodavstva i relevantnog međunarodnog prava, kao i sudsku praksu domaćih i međunarodnih sudova i Evropskog suda za ljudska prava.

Javni tužilac ima pravo i obavezu na stručno usavršavanje.

Pravo i obaveza stručnog usavršavanja učešćem na seminarima i predavanjima pripada ravnopravno svim javnim tužiocima, o čemu se vodi računa u javnom tužilaštvu.

7. Dostojanstvenost

Javni tužilac dužan je da se u svakoj prilici uzdrži od ponašanja koje bi moglo da naruši njegovo lično dostojanstvo, kao i čast i ugled javnotužilačke funkcije i poverenje javnosti u rad javnog tužilaštva.

Javni tužilac dužan je da se prema građanima, učesnicima u postupku, drugom javnom tužiocu, zaposlenima u javnom tužilaštvu, pripadnicima ostalih pravosudnih profesija, policije, bezbednosnih službi i drugih državnih organa ophodi sa uvažavanjem i poštovanjem.

Javni tužilac dužan je da poštuje dostojanstvo i uvažava interese oštećenih, kao i da im pruži odgovarajuću zaštitu, posebno vodeći računa o sprečavanju sekundarne viktimizacije žrtava krivičnih dela.

Javni tužilac dužan je da svojim odevanjem ne narušava profesionalni i lični ugled.

Javni tužilac dužan je da svojim aktivnostima na društvenim mrežama ne narušava profesionalni i lični ugled i poverenje javnosti u javno tužilaštvo.

III ODGOVORNOST ZA KRŠENJE ETIČKOG KODEKSA

Javni tužilac dužan je da se u svakoj prilici pridržava etičkih načela propisanih ovim kodeksom.

U slučaju sumnje da je došlo ili bi moglo doći do kršenja odredaba Etičkog kodeksa, javni tužilac može se obratiti Etičkom odboru Saveta za davanje mišljenja.

Grubo neprimereno ponašanje javnog tužioca kojim se, kršenjem etičkih načela, ozbiljno narušava samostalnost i nepristrasnost javnog tužioca, kao i poverenje u javno tužilaštvo, predstavlja kršenje Etičkog kodeksa u znatnoj meri.

Savet se stara o primeni i poštovanju Etičkog kodeksa.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Smernice za primenu Etičkih načela sadržane su u Prilogu 1. ovog kodeksa i čine njegov sastavni deo.

Danom početka primene ovog kodeksa prestaje primena Etičkog kodeksa javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 42/21).

Ovaj kodeks se primenjuje od osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Prilog 1.

SMERNICE ZA PRIMENU ETIČKIH NAČELA

1. Zakonitost

Smernice:

1) Javni tužilac postupa u javnom interesu i interesu građana, radi obezbeđivanja poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda predviđenih međunarodnim ugovorima, a naročito Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i praksom Evropskog suda za ljudska prava.

2) Javni tužilac prilikom donošenja svake odluke, a naročito one kojom se postupak okončava, treba da pažljivo razmotri sva činjenična i pravna pitanja u konkretnom slučaju i odluku donese tek nakon što se uveri u njenu pravilnost i zakonitost.

3) Javni tužilac poštuje pretpostavku nevinosti, tako da nikada javno ne iznosi lično mišljenje o krivičnoj odgovornosti lica protiv kojih se vodi predistražni postupak, istraga ili krivični postupak.

4) Javni tužilac ne treba da daje bilo kakav komentar u javnosti ili privatno, ukoliko bi to moglo predstavljati neprimeren uticaj na druge javne tužioce.

2. Samostalnost

Smernice:

1) Javni tužilac u vršenju svoje funkcije treba da bude samostalan u odnosu na zakonodavnu i izvršnu vlast, sredstva javnog informisanja, udruženja građana, političke stranke, privredna društva, finansijske institucije, javne ličnosti ili druga lica, kao i da vrši funkciju odbijajući bilo kakav neprimeren uticaj, nagovaranje, pritisak ili pretnju, tako da javnost ima jasnu sliku o nepostojanju takvih veza ili uticaja.

2) Javni tužilac, pored obaveze da odbije svaki neprimeren uticaj na svoj rad, treba da takav uticaj prijavi Povereniku za samostalnost Saveta.

3) Javni tužilac se, prilikom vršenja svoje funkcije, može konsultovati o pravnim ili faktičkim pitanjima sa drugim nosiocima pravosudnih funkcija ili zaposlenima u pravosudnim organima kao i sa drugim licima koja poseduju relevantna stručna znanja, vodeći računa da time ne ugrozi svoju samostalnost, kao i prava i interese učesnika u postupku.

4) Javni tužilac treba da se ponaša na način koji ukazuje, odnosno unapređuje poverenje javnosti i učesnika u postupku u njegovu samostalnost, kao i u samostalnost javnog tužilaštva.

5) Javni tužilac treba da izbegava i odbije kontakte sa trećim licima kada ona traže da razgovaraju o predmetu čije je rešavanje u toku.

3. Nepristrasnost

Smernice:

1) Javni tužilac treba da se uzdrži od davanja izjava ili komentara u javnosti, zbog kojih bi se u predmetima u kojima postupava mogao stvoriti utisak pristrasnosti.

2) Javni tužilac, u obavljanju svoje funkcije, ne sme rečima ili postupanjem izražavati predrasude ili vršiti diskriminaciju prema stranama u postupku zasnovane na rasi, polu, jeziku, verskoj, nacionalnoj i etničkoj pripadnosti, društvenom staležu, invaliditetu, starosnoj dobi, bračnom i porodičnom statusu, seksualnom opredeljenju, rodnom identitetu, socijalnom i ekonomskom statusu i drugim stvarnim, odnosno pretpostavljenim ličnim svojstvima.

3) Javni tužilac ne sme prihvatiti nikakve pogodnosti ili nadoknade vezane za njegovo postupanje i sadržaj njegovih odluka.

4) Javni tužilac treba da zatraži svoje izuzeće ako u javnosti postoji sumnja u njegovu nepristrasnost. Sumnju u nepristrasnost naročito podstiču porodične, poslovne, prijateljske, partnerske i slične veze sa strankama i njihovim zastupnicima.

5) Javni tužilac treba da se uzdrži od učestvovanja u javnoj debati ako to može da naruši poverenje u njegovu nepristrasnost.

6) Javni tužilac može da učestvuje u građanskim, dobrotvornim i verskim aktivnostima, pod uslovom da te aktivnosti ne ugrožavaju utisak nepristrasnosti.

7) Javni tužilac neće davati novčane priloge političkim strankama ili kampanjama.

8) Javni tužilac neće potpisivati peticije političkog sadržaja, osim ako se radi o pitanjima koja se tiču javnog tužilaštva, ustavnosti i zakonitosti, ljudskih prava i osnovnih sloboda.

9) Javni tužilac medijima treba da pruži tačne i objektivne informacije štiteći interese krivičnog postupka, posebno vodeći računa da ne ugrozi život i fizički integritet lica uključenih u postupak, privatnost učesnika u postupku ili povredi pretpostavku nevinosti.

4. Srazmernost

Smernice:

1) Javni tužilac treba da se sa jednakim poštovanjem odnosi prema svim osobama sa kojima ima profesionalne kontakte, uzimajući u obzir njihove posebne potrebe i interese.

2) Javni tužilac treba da prepozna i poštuje različitosti u društvu, koje se naročito odnose na rasu, pol, jezik, versku, nacionalnu, etničku pripadnost, društveni stalež, invaliditet, starosnu dob, bračni i porodični status, seksualno opredeljenje, rodni identitet, socijalni i ekonomski status, kao i druga stvarna, odnosno pretpostavljena lična svojstva.

5. Odgovornost

Smernice:

1) Javni tužilac treba da ima svest o tome da njegovo ponašanje, postupanje i odluke mogu postati predmet javne debate i da time može ugroziti ugled i poverenje u javno tužilaštvo.

2) Javni tužilac neće koristiti svoj položaj za prikupljanje sredstava i ostvarivanja drugih pogodnosti ili koristi u bilo koje svrhe.

3) Javni tužilac treba da izbegava da preduzima poslovne aktivnosti i finansijske aranžmane koji mogu izazvati nepoverenje javnosti u njegov integritet.

4) Javni tužilac i članovi njegove uže porodice neće tražiti niti prihvatati poklone, pozajmice i druge usluge i koristi vezane za postupanje ili propuštanje u obavljanju tužilačke funkcije, niti će to dozvoliti tužilačkom osoblju ili drugim koji su pod njegovim nadzorom.

5) Javni tužilac ne sme na bilo koji način da učestvuje u aktivnostima člana porodice na prikupljanju sredstava u njegovim poslovnim, političkim, građanskim i drugim aktivnostima, ako time zloupotrebljava svoj položaj.

6) Javni tužilac, u skladu sa propisima koji regulišu dužnost prijavljivanja poklona, može primiti protokolarnu i prigodnu poklonu, pod uslovom da se taj poklon ne može opravdano smatrati za pokušaj uticanja na javnog tužioca u obavljanju njegove funkcije, ili na drugi način stvarati utisak u javnosti o njegovoj pristrasnosti.

7) Javni tužilac će se truditi da osigura informisanost žrtava i svedoka o njihovim pravima i da, ukoliko je to neophodno, zatraži za njih i njihove najbliže psihološku podršku i fizičku zaštitu, uzimajući u obzir stavove, legitimne interese ili moguće strahove žrtava i svedoka.

6. Posvećenost

Smernice:

- 1) Javnotužilačka funkcija ima prioritet nad svim ostalim angažovanjima javnog tužioca, osim u izuzecima u skladu sa zakonom.
- 2) Javni tužioci kroz dostupne elektronske baze treba neprestano da prate tužilačku i sudsku praksu, izmene propisa, kao i praksu Evropskog suda za ljudska prava.
- 3) Javni tužilac treba da usavršava svoje profesionalno znanje i sposobnosti tokom celokupne karijere.
- 4) Glavni javni tužilac treba da podržava javne tužioce i ostale zaposlene u javnom tužilaštvu da usavršavaju svoje profesionalno znanje i sposobnosti.

7. Dostojanstvenost

Smernice:

- 1) Javni tužilac ne sme da koristi govor mržnje, naročito grub, uvredljiv ili nipodaštavajući jezik ili da daje diskriminatorske izjave, diskriminatorski postupa ili se neprimereno ponaša, kako u javnom tužilaštvu, tako i van njega.
- 2) Javni tužilac ne sme tolerisati nikakav oblik seksualnog ili drugog uznemiravanja, vređanja dostojanstva, bilo koji oblik diskriminacije ili bilo kakav oblik neprihvatljivog ponašanja na svom radnom mestu.
- 3) Javni tužilac treba da izbegava lični kontakt sa licima za koja ima saznanja da su iz kriminogene sredine.
- 4) Ličnim kontaktom javnog tužioca ne smatra se slučajni susret sa ovim licima, a posebno ako mu je prisustvovao veći broj drugih lica.
- 5) Izjave i stavovi javnog tužioca date na društvenim mrežama smatraju se izjavama datim u javnosti.
- 6) U komunikaciji sa predstavnicima medija, javni tužilac treba da se ponaša korektno, sa pažnjom, strpljenjem i dužnim poštovanjem prema svakome od njih.